

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/1 2023 s. 221-238, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂLARI İLE İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Suna ÖZCAN*

Geliş Tarihi: Ocak, 2023

Kabul Tarihi: Mart, 2023

Öz

Gerek toplumsal alanda gerekse mesleki yaşamda iletişim ile duygu durumunun iyi yönetilmesi kişinin yaşam doyumunda önemli bir yere sahiptir. Özellikle sosyal bir meslek olan öğretmenlikte iletişim ile duygusal zekâ durumu oldukça önemlidir. Öğretmenlerin duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki onların öğrencilere olan yaklaşımlarını, mesleki başarılarını etkileyebilmektedir. Bu hususlardan hareketle bu çalışmada Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modeline dayalı olan bu çalışmaya 284 gönüllü Türkçe öğretmeni katılmıştır. Ölçme aracı olarak Reuven Bar-On (1997) tarafından geliştirilen ve Mumcuoğlu (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan duygusal zekâ envanteri (EQ-i) ile Huang ve Lin (2018) tarafından geliştirilen ve Çınpolat, Çıkrıkçı (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan Kişilerarası İletişim Yetkinliği Envanteri (KİYE) kullanılmıştır. SPSS 22.0 programı ile yapılan analiz sonuçlarına göre, Türkçe öğretmenlerinin iletişim becerileri ile duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Anahtar Sözcükler: Duygusal zekâ, iletişim becerileri, Türkçe öğretmenleri.

THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND COMMUNICATION SKILLS OF TURKISH TEACHERS

Abstract

Good management of communication and emotional state, both in the social field and in professional life, is important for one's life satisfaction. Especially in teaching, which is a social profession, communication and emotional intelligence are very important. The relationship between teachers' emotional intelligence and communication skills can affect their approach to students and their professional success. Based on these issues, in this study, it was aimed to determine the relationship between the emotional intelligence of Turkish teachers and their communication skills. Based on the relational screening model, 284 volunteer Turkish teachers participated in this study. EQ-i, developed by Reuven Bar-On (1997) and adapted into Turkish by Acar (2001), as a measurement tool, and Interpersonal Communication Competence developed by Huang and Lin (2018) and adapted into Turkish by Çınpolat, Çıkrıkçı (2021). Inventory (KİYE) was used. According to the results of the

* Dr. Öğr. Üyesi; İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, sozcan@29mayis.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, 02.05.2022 tarih ve 2022.05 sayılı karar.

analysis made with the SPSS 22.0 program, there is a significant relationship between the communication skills of Turkish teachers and their emotional intelligence levels.

Keywords: Emotional intelligence, communication skills, Turkish teachers.

Giriş

Eğitim sürecinin nitelikli bir şekilde ilerlemesini sağlayan temel sac ayaklarından biri öğretmenlerdir. Öğretmenlerin eğitim süreci içerisindeki nitelikleri, ortama hakimiyetleri, öğretim içeriklerine olan ilgileri, becerileri öğrencilerin bu süreçten aldıkları verim üzerinde oldukça etkin bir role sahiptir. Bu nedenle ülkenin hedeflediği öğretim ilkelerini benimsemiş, bu konuda iyi bir şekilde kendini donatmış öğretmenlerin nitelikli nesilleri yetiştirmeleri kaçınılmaz olmaktadır (MEB, 2006; Üstüner, 2004). Yani nitelikli bir nesil ancak nitelikli öğretmenlerin varlığı ile güçlenip zenginleşebilir. Ana dili eğitimi sürecinde öğretmenin rolü dikkate alındığında bu alandaki öğretmenlerin üstlenmesi gereken görevler daha belirginleşmektedir. Çünkü bir taraftan öğrencinin ihtiyaç duyduğu bilgi, beceri, davranış durumları kazandırılmaya çalışılırken diğer taraftan temel iletişim aracı olan ve aynı zamanda millî, kültürel, toplumsal yapıyı şekillendiren ana dili duyarlılığının da kazandırılması önemlidir. Bütün bunları bir arada öğrenciye kazandırması beklenen kişiler ise öğretmenlerdir. Öğretmenlerin belirtilen hususlardaki bilgi, birikim ve tutumları öğrencilerin başarılarını doğrudan etkileyebilmektedir.

Özellikle Türkçe öğretmeni olarak istihdam edilen öğretmenlerin Türkçe öğretiminin ötesini de duyumsatmaları gerektiğinin bilincinde olmaları eğitim-öğretimin amacına ulaşmasında önemlidir (Demir, Yapıcı, 2007). Belirtilen dil ötesi duyarlılıkların kazandırılması güçlü bir iletişimle mümkündür. Çünkü müfredat ile kazandırılması hedeflenen kazanımların yanı sıra bireysel ve duygusal özelliklerin de dikkate alınarak Türkçe öğretime devam edilmesi başarılı bir öğretim sürecinin gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu da iletişim becerileri güçlü olan öğretmenlerin varlığı ile mümkündür. Çünkü iletişim duyguların ve düşüncelerin insana dair birçok özelliğın aynı potada eritilip etkin kullanımını gerektiren bir süreçtir (Koçyiğit, 2016). Belirtilen özelliklerle güçlendirilmiş iletişim becerisi bireyler arası etkileşim sürecini tutum ve davranışlar bakımından geliştirmektedir (Dewey, 1916). Bu özellikler ise bireyin toplumda karşılaştığı durumlara karşı takındığı tavrı, kullandığı dili, insanlarla iletişimi belirlemektedir (Elkatmış & Ünal, 2014; Demir, 2010). Bunlardan hareketle birey hem kendini anlatmayı hem de karşısındaki insanları tanımayı, toplumsal düzende iletişim kurmanın yollarını etkin kullanmayı öğrenir (Gündüz, Şimşek, 2014; Nazik & Bayazıt, 2004). Bu durum ise iletişimi oluşturan temel unsurlar olan kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve dönüt kavramlarını keşfetmesine ve bunları etkin bir şekilde kullanmasına olanak sağlar (Şahin Akgün & Özdemir Kardaş, 2015; Özkan, 2010; Zıllıoğlu, 1998). Böylece iletişim esnasında belirli düzenlemeleri yapabilir, kendini iletişimin gerektiği koşullara uygun bir şekilde uyarlayabilir, ılımlı ve tutarlı tutumlar geliştirebilirler (Ocak & Erşen, 2015). Etkili bir şekilde iletişim kurabilen bireyler iletişimin sözlü ve sözsüz boyutlarını bir arada etkin kullanabilirler (Korkut, 2005; Oya, Manola & Greenwood, 2004). Böylece aslında iletişimin çok boyutlu bir süreç olduğu ve bunların bir bütün olarak iletişimde kullanılması gerektiği bilinci gelişmiş olur. İletişimde önemli bir özelliğe sahip olan unsurlardan biri de duygulardır. Özellikle Türkçe öğretmenlerinin sınıf içerisindeki tutumları, Türkçeyi öğretirken dilin kültürel, toplumsal değerlerle olan bağlantısını etkili bir şekilde duyumsatmaları açısından önemlidir. Çünkü toplumsal değerler öğrencilerin duygusal becerilerinin gelişiminde, duyuşsal farkındalık kazanmalarında önemlidir. Bu duyuşsal becerileri onların duygusal zekâlarının

gelişimini de etkileyecektir. Bu nedenle duygusal zekâları gelişmiş öğretmenlerin Türkçe öğretiminde görevlendirilmeleri öğrencilere kazandırılmak istenenlerde daha nitelikli koşullar sağlayabilir. Ayrıca öğrencilere karşı takındıkları tavırlar, öğrencilere yönelik tutumları öğrencilerin derse karşı olan tutumlarını da etkileyebilmektedir. Bu nedenle güçlü iletişimde duygusal zekâ durumunun da önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir.

Sosyal bir varlık olan insan her an karşısındaki bireylerle iletişim kurmak durumundadır. Bu esnada kendini yönetebilmesi, sosyal ilişkilerinin bilincinde olması, toplumsal dengelere göre kendini şekillendirmesi için bilişsel yetilerini etkin kullanması gerekmektedir. Bu bilişsel yetilerle birlikte duygusal düşünceler sürece katıldığında bireyin duygusal zekâsı devreye girmektedir. Bilişsel zekâ (IQ) kadar duygusal zekâ (EQ) da bireyin yaşamdaki konumunda belirleyicidir (Sternberg, 1997). Bireyin sosyal bir varlık olarak duygularını yönetme derecesi onun sosyal yaşantısındaki konumunu da belirlemektedir. Kendi duygularını düşünceleri ile eş güdümlü yönetebilen bireylerin insan ilişkilerini daha rahat bir şekilde yönetebilme potansiyelleri artmaktadır (Goleman, 2007). Duygular ile düşünceler, bilişsel yetenekler arasındaki makas daraldıkça gerek akademik gerekse sosyal becerilerde daha olumlu gelişmeler gerçekleşmektedir (Sternberg, 1997). Buradan hareketle Goleman (1999) duygusal zekâyı bireyin karşılaştığı olumsuzluklara rağmen yoluna devam etmesi, dürtülerini denetim altında tutup daha akılcı yaklaşım sergilemesi, ruhsal durumunu yönetebilmesi, olumsuz ruh hâllerinin amaçlarını engellemesine karşı çıkması durumu olarak nitelendirmektedir. Bar-On (2006) ise duygusal zekâyı kişisel, duygusal ve sosyal becerilerin tümü olarak nitelendirmektedir. Ayrıca duygusal zekâ düzeyi gelişen bireyler dış baskılara karşı daha güçlü direnç göstermektedirler. İçsel yönetme becerileri daha güçlüdür (Bar-On, 2006). Bu durumlardan hareketle duygusal zekâsı gelişen bireylerin daha güçlü ruh hâline sahip oldukları için onların liderlik vasıflarını güçlendirici özellikler gösterdiğini ifade etmek mümkündür. Liderlik özellikleri gelişen bireyler stresle baş eder, grupları etkin yönetir, iletişim kurmada daha başarılıdır (Kuzu, 2008; Baltas, 2006; Cherniss, 2002; Shapiro, 2002). Bu hususlar dikkate alınarak eğitim-öğretim sürecinde öğrencilere Türkçe eğitimi verilirken sınıfta lider konumunda olan öğretmenin hem kendini hem de sınıfı etkin bir şekilde yönetmesi beklenmektedir. Öğretmenin sınıfın iklimini göz önünde bulundurarak eğitim sürecini yönetmesi ve verimli bir akademik ortamın oluşmasına ön ayak olması güçlü bir iletişim becerisi ve iyi bir duygu yönetimi ile mümkündür. Bunları bir arada yürütebilen öğretmenler Türkçenin inceliklerini öğretirken duygusal becerileri ile iletişim becerilerini bir arada kullanarak hedef kitleye örnek olması, hedef kitleye bu becerileri edindirecek eğitim vermesi önemlidir. Böylece öğrenciler ana dili eğitimi alırken aynı zamanda üst düzey düşünme becerilerini etkin kullanan bir öğretmeni de örnek olarak yetişmekte, dile, eğitime, topluma daha duyarlı bireyler olabilmektedirler. Bu hususlar dikkate alınarak özellikle ana dili eğitiminde öğrencilerin iletişim becerileri ile duygusal zekâ düzeylerini dikkate alarak öğretim sürecini yapılandıran öğretmenlerin varlığı önemlidir. Çünkü ana diline yönelik bilişsel düzeyde eğitimlerin verilmesi tek başına millî bilinç ve duyarlılığı kazandırmada yetersizdir. Millî bilinç bilişsel ve duyusal beceriler bir arada yürütüldüğünde nesillere sirayet edebilmektedir. Ana dili eğitiminde bu beceriler bir arada yürütüldüğünde öğrencilerin duyarlı birer vatandaş olmalarına önemli katkılar sağlanmış olur. Bu süreci en iyi şekilde yürütme görevini üstlenenler ise öğretmenlerdir. Öğretmenler ana diline yönelik verdikleri eğitimler esnasındaki tutumları, iletişim becerileri öğrencilerin Türkçeye yönelik yaklaşımlarını etkilemektedir. Bu hususlar göz önünde bulundurularak iletişimde önemli bir yere sahip olan dinleme, sosyal rahatlık, empati ve ifade becerilerinin belirlenmesini sağlayan KİYE ölçme aracı kullanılmıştır. Dinleme, sosyal

rahatlık, empati ve ifade becerileri KİYE'nin alt boyutlarını oluşturmaktadır. Dinleme becerisi; iletişimden söz edilebilmesi için dinleme becerisinin etkin kullanılması gerekmektedir (Maden, vd., 2010). Bu amaçla alt boyutlardan biri dinleme becerisi olarak belirlenmiştir. Bu süreçte empati becerisi iletişim hâlinde olan kişilerin karşılıklı olarak birbirlerini anlamalarına olanak sağlayan beceridir (Uğurlu, 2013). Empati becerisi gelişen bireyler içinde buldukları iletişim sürecinde daha ılımlı, daha anlayışlı özellikler gösterebilmektedirler. İfade becerisi alt boyutu ile bireylerin duygu ve düşüncelerini açık bir şekilde ifade etmeleri ifade edilmektedir. Açık bir iletişim, uygun bir konuşma ortamı için ifade etme becerisi önemli yere sahiptir (Ergin, 2004). Çünkü anlaşılmanın en önemli etkenlerinden biri de kendini ifade edebilmektir. Sosyal rahatlama alt boyutu ile bireylerin iletişim sürecindeki ruhsal rahatlık durumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu süreç karşılaşılan herhangi bir sorun karşısında bireyin kendini ve süreci yönetebilmesini ifade eder (Rubin & Martin, 1994, akt., Çıkrıkçı, Çınpolat, 2021). İletişime olan yatkınlığın belirlenmesinde birbirinin tamamlayıcısı olan bu becerilerin belirlenmesi önemlidir. Çünkü özellikle öğretmenlerin bu becerileri sadece kendilerini değil sorumlu oldukları hedef kitleyi de etkilediği için bunların belirlenip buna göre düzenlemeler yapılması sağlıklı iletişim ortamlarının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Bütün bu özellikler dikkate alınarak bu çalışmada Türkçe öğretmenlerinin iletişim becerileri ve duygusal zekâları arasındaki ilişki, iletişim becerileri ve duygusal zekâları ile cinsiyetleri, kıdem yılları ve yıllık okudukları kitap sayısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına yer verilmiştir:

- *Türkçe öğretmenlerinin iletişim becerileri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin kişiler arası iletişim yetkinlikleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin kişiler arası iletişim yetkinlikleri ile kıdem düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin kişiler arası iletişim yetkinlikleri ile yılda okudukları kitap sayısı arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâ durumları ile cinsiyetleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâ durumları ile kıdem düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?
- Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâ durumları ile yılda okudukları kitap sayısı arasındaki ilişki nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın bu aşamasında araştırma modeline, araştırma grubuna, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizine dair bilgilere yer verilmiştir.

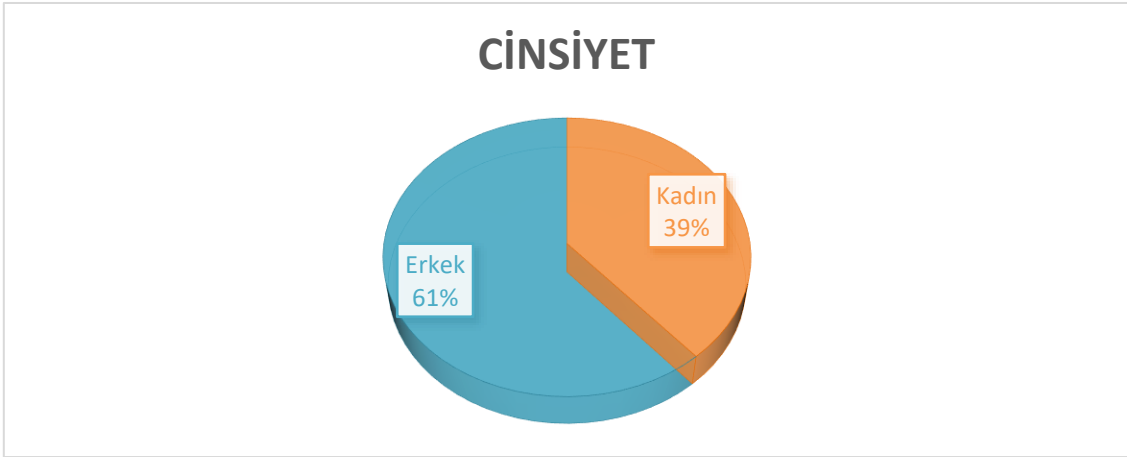
Araştırma modeli

Mevcut araştırma kapsamında Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâ düzeyleri ile kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişki, cinsiyetleri, kıdem süreleri, yıllık okudukları kitap sayısı ile duygusal zekâ düzeyleri ve kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nicel araştırma yönteminin ilişki tarama modeline

dayanmaktadır. İlişkisel tarama modelinde birden fazla değişken arasında yaşanan değişimler ve bunların derecesinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2018; Karasar, 2016). Bu nedenle mevcut araştırmanın amacı doğrultusunda ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir.

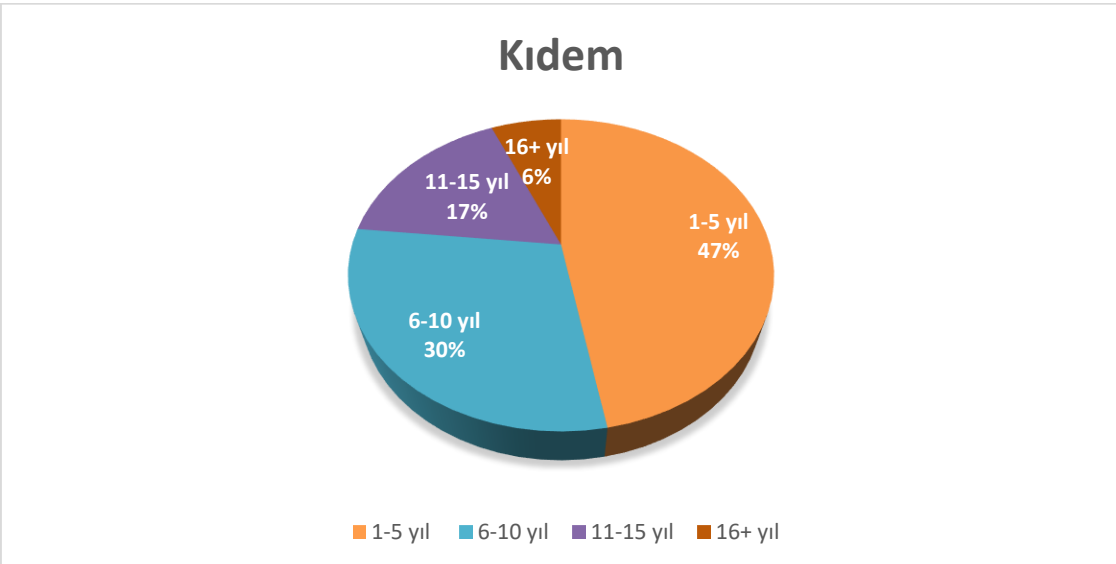
Araştırma grubu

Araştırmadaki örneklem grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında Millî Eğitim Bakanlığında (MEB) görev yapmakta olan 284 Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Türkçe öğretmenleri uygun örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Uygun örnekleme araştırmacıya kolay ulaşılabilir, hızlı, ekonomik gibi olanaklar sağlamaktadır. Uygun örnekleme evrene ulaşılması zor ya da mümkün olmadığı durumlarda kullanılmaktadır (Monette, Sullivan, De Jong, 1990). Araştırma grubuna dair bilgiler Grafik 1, Grafik 2 ve Grafik 3'teki gibidir:

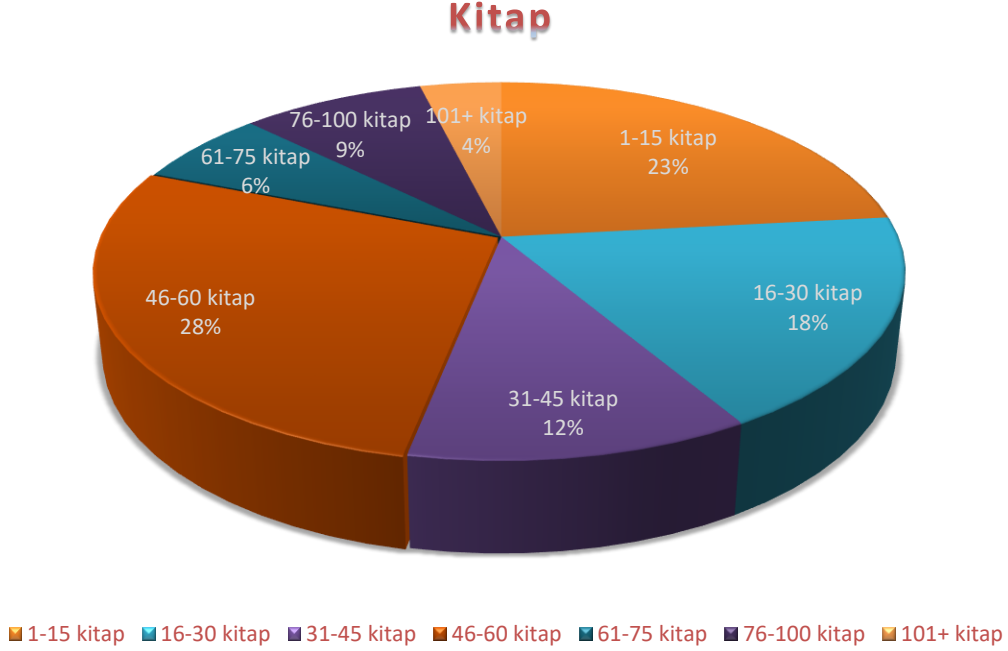
Grafik 1: Cinsiyete Dair Bilgiler

Katılımcıların cinsiyetlerine dair bilgiler Grafik 1'de verilmiştir. Buna göre Katılımcıların %36,3'ü (174) kadın, %22,9'u (110) erkektir.

Grafik 2: Kıdeme Dair Bilgiler

Grafik 2’de katılımcıların kıdem yıllarına dair bilgiler verilmiştir. Buna göre katılımcıların %27,9’u (134) 1-5 yıllık, %17,5’i (84) 6-10 yıllık, %10’u (48) 11-15 yıllık, %3,8’i (18) 16 ve üzeri yıllık öğretmenlik deneyimine sahiptir.

Grafik 3: Yıllık Okunan Kitap Sayısına Dair Bilgiler

Katılımcıların yıllık okudukları kitap sayısına dair bilgiler Grafik 3’te verilmiştir. Buna göre katılımcıları %13,8’i 1-5 arası, %10,8’i (52) 16-30 arası, %6,9’u (33) 31-45 arası, %16,5’i (79) 46-60 arası, %3,8’ (18) 61-75 arası, %5,2’si (25) 76-100 arası, %2,3’ü (11) 101 ve üzerinde kitap okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Demografik bilgi formu: Araştırmanın amacı doğrultusunda, cinsiyet, kıdem, yıllık okunan kitap sayısına dair bilgilerle demografik bilgi formu oluşturulmuştur.

Kişilerarası iletişim yetkinliği envanteri (KİYE): Envanter, Huang ve Lin (2018) tarafından geliştirilmiştir. Çıkrıkçı ve Çınpolat (2021) Türkçeye uyarlamıştır. Çalışma kapsamında envanterin yapı geçerliği, dil geçerliği, güvenilirlik ve madde analizi, ölçüt ve ayırt edici geçerlikleri yapılmıştır. Dil geçerliğinin belirlenen amaca uygun bir şekilde olduğu belirlenmiştir. Tüm maddelerin toplam korelasyon düzeyinin ölçüt olarak belirlenen .30 değerinin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Cronbach Alpha ve McDonald Omega iç tutarlık kat sayıları ölçüt olarak belirlenen .70’in üzerindedir. Ölçüt ve ayırt edicilik geçerliğinin de belirlenen amaca uygun olduğu tespit edilmiştir. KİYE 15 maddeden oluşan 4 faktörlü bir ölçme aracıdır. 5’li likert tipi olan KİYE’den alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan ise 75’tir. KİYE 1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sık sık, 5=Her zaman seçeneklerinden oluşmaktadır. Mevcut araştırmada yapılan iç tutarlılık analizine göre KİYE’nin genelinin iç tutarlılık katsayısı .73, Dinleme Becerisi (DB) alt boyutunun katsayısı .70, Sosyal Rahatlık Becerisi (SRB) alt boyutunun .71, Empati Becerisi (EB) alt boyutunun .76, İfade Becerisi (İB) alt boyutunun ise .78’dir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri

dikkate alındığında çalışma için uygun bir envanter olduğu ifade edilebilir. Bu alt boyutlar iletişim sürecinde birbirini tamamlayacağı düşüncesiyle oluşturulmuştur.

Bar-On duygusal zekâ ölçeği (EQ-i): Ölçek 1997 yılında Bar-On tarafından geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlanması Mumcuoğlu (2002) tarafından gerçekleştirilmiştir. Beşli likert tipi olan Bar-On toplam 87 madde ve beş boyuttan oluşmaktadır. Bunlar kişisel beceriler, kişilerarası etkileşim, uyumluluk, stres yönetimi, genel ruh durumu şeklindedir (Acar, 2001). Ölçeğe dair yapılan eş değerlik çalışması sonucunda eş değer formlar arası korelasyon .71- .95 aralığındadır. Ölçeğin madde ayırt edicilik durumuna yönelik yapılan analiz sonucunda ölçekte yer alan maddelerin her birinin oldukça ayırt edici olduğu belirlenmiştir. Ölçekte yer alan alt maddelerin de kategorileri belirlenmiştir. Bunlar ve bunlara dair güvenilirlik kat sayıları şöyledir: duygusal duygusal öz-farkındalık .93 girişkenlik .89 öz saygı .94 öz gerçekleştirme .93 bağımsızlık .84 empati .61 kişilerarası ilişki .94 sosyal sorumluluk .73 problem çözme .92 gerçeklik değerlendirmesi .86 esneklik .88 strese tolerans .96 dürtü kontrolü .92 mutluluk .91 iyimserlik .93. Buna göre genel olarak ölçek geçerli ve güvenilir özelliklerine sahip olduğu araştırmanın amacı doğrultusunda kullanıma uygun olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında Bar-On duygusal zekâ ölçeği, kişilerarası iletişim yetkinliği envanteri ve demografik bilgi formu uygulanmıştır. Araştırmadaki veri toplama araçları Türkçe öğretmenlerine Google Forms üzerinden hazırlanan form ile ulaştırılmıştır. Araştırmanın amacı açık bir şekilde bilgi formunda belirtilmiştir. Çalışmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan ayrılacakları kendilerine bildirilmiştir. Araştırma formu toplam 284 Türkçe öğretmeni tarafından eksiksiz bir şekilde cevaplandırılmıştır. Araştırmanın etik ilkelere uygunluğunun teyit edilmesi ve etik kurul izninin alınması için Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kuruluna başvurulmuştur. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 02.05.2022 tarihinde 2022.05 numaralı kararı ile araştırmanın yapılmasının etik kurallara uygun olduğu kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler SPSS 22. paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları bulgular kısmında detaylı bir şekilde verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında elde edilen bulgulara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımları

	Kolmogorov-Smirnov	X		Medians	Skewnes	Kurtosis	
		n	p				
KİYE	.077	284	.000	3.52	3.53	0.225	-0.179
Bar-On	.043	284	.200	3.64	3.64	-0.043	-0.203

Tablo 1’de verilerin dağılımına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Katılanların sayısı 50’ nin üzerinde olmasından dolayı normal dağılım analizi olan Kolmogorov-Smirnova analizi yapılmıştır. Normal dağılımlarda ortalama ile medyan birbirine yakındır. Basıklıkla çarpıklık -1 ve +1 arasında olmaktadır. Merkezi limit teoremine göre örneklem grubunun 30 ve üzeri olması dağılımı normallığe yakınlaştırmaktadır (George, Mallery, 2010). Mevcut araştırma sonucunda değerler arasında anlamlı fark vardır; fakat araştırmanın örneklem hacmi 284 olmasından dolayı

dağılım normal bulunmasa bile merkezi limit teoremine göre normal dağılıma yakın olduğu söylenebilir. Bu kaynaklar dikkate alınarak çalışmadan elde edilen verilerin normal dağılım analizlerinin yapılmasına karar verilmiştir.

Tablo 2: Kişilerarası İletişim Yetkinliklerinin Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Cinsiyet	n	X	ss	t	p
Dinleme Becerisi	Kadın	174	3.78	0.73	4.83	.000
	Erkek	110	3.38	0.57		
Sosyal Rahatlık Becerisi	Kadın	174	3.59	0.72	2.15	.032
	Erkek	110	3.41	0.64		
Empati Becerisi	Kadın	174	3.43	0.61	-0.46	.645
	Erkek	110	3.46	0.53		
İfade Becerisi	Kadın	174	3.49	0.64	-0.17	.860
	Erkek	110	3.50	0.62		
KİYE Genel	Kadın	174	3.58	0.45	2.85	.005
	Erkek	110	3.44	0.35		

Kişilerarası iletişim yetkinliklerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Yapılan t testi sonucu Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 3’e göre dinleme becerisi alt boyutunda (X=3.78) kadın Türkçe öğretmenleri lehine istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (t=4.83, p<0.05). Sosyal rahatlık alt boyutunda (X=3.59) kadınlar lehine istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (t=2.15, p<0.05). Empati ve ifade becerisi alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir (p>0.05). KİYE genelinde kadın Türkçe öğretmenleri (X=3.58) lehine istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (t=2.85, p<0.05).

Tablo 3: Kişilerarası İletişim Yetkinliklerinin Kıdeme Göre Anova Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Kıdem	n	X	ss	F	p
Dinleme Becerisi	1-5	134	3.74	0.79	2.33	.074
	6-10	84	3.51	0.64		
	11-15	48	3.54	0.57		
	16 ve üzeri	18	3.57	0.45		
Sosyal Rahatlık Becerisi	1-5	134	3.58	0.78	0.95	.416
	6-10	84	3.42	0.65		
	11-15	48	3.54	0.60		
	16 ve üzeri	18	3.61	0.49		
Empati Becerisi	1-5	134	3.50	0.56	0.68	.564
	6-10	84	3.40	0.64		
	11-15	48	3.41	0.57		
	16 ve üzeri	18	3.38	0.51		
İfade Becerisi	1-5	134	3.54	0.61	0.43	.725
	6-10	84	3.46	0.64		
	11-15	48	3.45	0.65		
	16 ve üzeri	18	3.42	0.76		
KİYE Genel	1-5	134	3.60	0.47	2.30	.077
	6-10	84	3.45	0.37		
	11-15	48	3.48	0.32		
	16 ve üzeri	18	3.50	0.35		

Kişilerarası iletişim yetkinliğinin kıdeme göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Yapılan anova testi sonucu Tablo 3’te verilmiştir. Tablo 4’e göre kıdem ile kişilerarası iletişim yetkinliği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir (p>0.05).

Tablo 4: Kişilerarası İletişim Yetkinliklerinin Yıllık Okunan Kitap Durumuna Göre T Testi Sonuçları

İletişim Becerileri	Kitap	n	X	ss	F	p	Sheffe
Dinleme Becerisi	1-15 ⁽¹⁾	66	3.45	0.66	8.15	.000	(1-4)
	16-30 ⁽²⁾	52	3.52	0.56			(2-4)
	31-45 ⁽³⁾	33	3.92	0.74			(3-5)
	46-60 ⁽⁴⁾	79	3.96	0.72			(3-6)
	61-75 ⁽⁵⁾	18	3.19	0.51			
	76-100 ⁽⁶⁾	25	3.27	0.58			
	101 + ⁽⁷⁾	11	3.54	0.59			
Sosyal Rahatlık Becerisi	1-15 ⁽¹⁾	66	3.40	0.72	2.55	.020	(3-4)
	16-30 ⁽²⁾	52	3.56	0.59			
	31-45 ⁽³⁾	33	3.37	0.68			
	46-60 ⁽⁴⁾	79	3.75	0.71			
	61-75 ⁽⁵⁾	18	3.47	0.67			
	76-100 ⁽⁶⁾	25	3.30	0.72			
	101 + ⁽⁷⁾	11	3.52	0.81			
Empati Becerisi	1-15	66	3.27	0.61	1.71	.119	
	16-30	52	3.40	0.58			
	31-45	33	3.50	0.64			
	46-60	79	3.56	0.58			
	61-75	18	3.51	0.53			
	76-100	25	3.47	0.49			
	101 +	11	3.57	0.41			
İfade Becerisi	1-15	66	3.41	0.63	0.45	.843	
	16-30	52	3.47	0.73			
	31-45	33	3.53	0.61			
	46-60	79	3.54	0.58			
	61-75	18	3.41	0.71			
	76-100	25	3.56	0.66			
	101 +	11	3.63	0.54			
KİYE Genel	1-15 ⁽¹⁾	66	3.38	0.39	5.32	.000	(1-4)
	16-30 ⁽²⁾	52	3.50	0.35			
	31-45 ⁽³⁾	33	3.59	0.40			
	46-60 ⁽⁴⁾	79	3.71	0.44			
	61-75 ⁽⁵⁾	18	3.40	0.38			
	76-100 ⁽⁶⁾	25	3.39	0.39			
	101 + ⁽⁷⁾	11	3.56	0.36			

Kişilerarası iletişim yetkinliği ile yıllık okunan kitap arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Yapılan anova testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 4’e göre dinleme becerisi alt boyutunda yıllık 16-30 arasında kitap okuyanların ($X=3.52$) yıllık 1-15 arasında kitap okuyanlara ($X=3.45$), yıllık 31-45 arasında kitap okuyanların ($X=3.92$) yıllık 16-30 arasında ($X=3.45$) okuyanlara, yıllık 31-45 arasında kitap okuyanların ($X=3.92$) yıllık 61-75 arasında ($X=3.19$) kitap okuyanlara, yıllık 31-45 arasında kitap okuyanların ($X=3.92$) yıllık 76-100 arasında ($X=3.39$) okuyanlara göre daha yüksektir ($F=8.15$, $p<0.05$). Sosyal rahatlık alt boyutunda yıllık 46-60 arasında ($X=3.75$) kitap okuyanların yıllık 31-45 arasında ($X=3.37$) kitap okuyanlara göre daha yüksektir ($F=2.55$, $p<0.05$). Empati becerisi ile ifade becerisi alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$). KİYE genelinde yıllık 46-60 arasında ($X=3.71$) kitap okuyanların kişilerarası iletişim yetkinliği yıllık 1-15 arasında kitap okuyanlara göre daha yüksektir ($F=5.32$, $p<0.05$).

Tablo 5: Duygusal Zekânın Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

Bar-On	Cinsiyet	n	X	ss	t	p
Kişisel beceriler	Kadın	174	3.57	0.36	0.75	.450
	Erkek	110	3.54	0.32		
Kişiler arası etkileşim	Kadın	174	3.83	0.26	1.12	.260
	Erkek	110	3.80	0.28		
Uyumluluk	Kadın	174	3.74	0.25	4.19	.000
	Erkek	110	3.60	0.29		
Stres yönetimi	Kadın	174	3.52	0.33	0.30	.767
	Erkek	110	3.50	0.28		
Genel ruh durumu	Kadın	174	3.55	0.40	-0.42	.673
	Erkek	110	3.56	0.34		
Bar-On Genel	Kadın	174	3.66	0.16	2.72	.007
	Erkek	110	3.60	0.15		

Duygusal zekâlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Yapılan t testi sonucu Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 5'e göre kişisel beceriler, kişilerarası etkileşim, stres yönetimi, genel ruh durumu alt boyutlarında cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$). Uyumluluk alt boyutunda cinsiyeti kadın olan katılımcılar ($X=3.74$) lehine istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir ($t=4.19$, $p>0.05$).

Tablo 6: Duygusal Zekânın Kıdeme Göre Anova Testi Sonuçları

Bar-On	Kıdem	n	X	ss	F	p	Sheffe
Kişisel beceriler	1-5	134	3.61	0.37	2.04	.108	
	6-10	84	3.53	0.30			
	11-15	48	3.52	0.33			
	16 ve üzeri	18	3.46	0.33			
Kişiler arası etkileşim	1-5	134	3.80	0.27	1.77	.153	
	6-10	84	3.84	0.28			
	11-15	48	3.76	0.27			
	16 ve üzeri	18	3.91	0.26			
Uyumluluk	1-5	134	3.68	0.28	1.20	.309	
	6-10	84	3.71	0.22			
	11-15	48	3.62	0.32			
	16 ve üzeri	18	3.72	0.25			
Stres yönetimi	1-5	134	3.54	0.32	0.79	.500	
	6-10	84	3.48	0.29			
	11-15	48	3.49	0.32			
	16 ve üzeri	18	3.57	0.28			
Genel ruh durumu	1-5 ⁽¹⁾	134	3.59	0.38	3.82	.010	(2-3)
	6-10 ⁽²⁾	84	3.60	0.35			
	11-15 ⁽³⁾	48	3.41	0.40			
	16 ve üzeri ⁽⁴⁾	18	3.41	0.30			
Bar-On Genel	1-5 ⁽¹⁾	134	3.65	0.17	3.55	.046	(1-3)
	6-10 ⁽²⁾	84	3.64	0.14			
	11-15 ⁽³⁾	48	3.58	0.16			
	16 ve üzeri ⁽⁴⁾	18	3.64	0.13			

Duygusal zekâ düzeylerinin kıdeme göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Yapılan anova testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6'ya göre kişisel beceriler, kişiler arası etkileşim, uyumluluk, stres yönetimi alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$). Genel ruh durumu alt boyutunda kıdemi 6-10

arasında olanların ($X=3.60$) kıdemi 11-15 arasında olanlara ($X=3.41$) göre yüksektir ($F=3.82$, $p<0.05$). Bar-On ölçeğinin genelinde kıdemi 1-5 arasında olanların ($X=3.65$) kıdemi 11-15 arasında olanlara ($X=3.58$) göre duygusal zekâ düzeyleri daha yüksektir ($F=3.55$, $p<0.05$).

Tablo 7: Duygusal Zekânın Yıllık Kitap Okuma Durumuna Göre Anova Testi Sonuçları

Bar-On	Kitap	n	X	ss	F	p	Sheffe
Kişisel beceriler	1-15 ⁽¹⁾	66	3.44	0.36	4.49	.000	(1-4)
	16-30 ⁽²⁾	52	3.55	0.31			
	31-45 ⁽³⁾	33	3.61	0.29			
	46-60 ⁽⁴⁾	79	3.65	0.37			
	61-75 ⁽⁵⁾	18	3.38	0.30			
	76-100 ⁽⁶⁾	25	3.64	0.28			
	101 + ⁽⁷⁾	11	3.81	0.19			
Kişiler arası etkileşim	1-15	66	3.86	0.26	0.95	.458	
	16-30	52	3.84	0.28			
	31-45	33	3.81	0.26			
	46-60	79	3.77	0.26			
	61-75	18	3.81	0.33			
	76-100	25	3.80	0.28			
	101 +	11	3.71	0.24			
Uyumluluk	1-15	66	3.66	0.29	1.91	.079	
	16-30	52	3.76	0.21			
	31-45	33	3.75	0.22			
	46-60	79	3.65	0.29			
	61-75	18	3.70	0.19			
	76-100	25	3.60	0.34			
	101 +	11	3.63	0.28			
Stres yönetimi	1-15	66	3.48	0.31	0.89	.499	
	16-30	52	3.52	0.32			
	31-45	33	3.53	0.29			
	46-60	79	3.53	0.34			
	61-75	18	3.41	0.29			
	76-100	25	3.60	0.26			
	101 +	11	3.46	0.12			
Genel ruh durumu	1-15	66	3.56	0.37	1.82	.094	
	16-30	52	3.42	0.41			
	31-45	33	3.54	0.28			
	46-60	79	3.62	0.37			
	61-75	18	3.59	0.39			
	76-100	25	3.59	0.36			
	101 +	11	3.42	0.40			
Bar-On Genel	1-15	66	3.61	0.15	0.97	.451	
	16-30	52	3.65	0.14			
	31-45	33	3.67	0.16			
	46-60	79	3.65	0.18			
	61-75	18	3.59	0.17			
	76-100	25	3.65	0.16			
	101 +	11	3.63	0.13			

Duygusal zekâ düzeyi ile yıllık okunan kitap arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Yapılan anova testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7’ye göre kişisel beceriler alt boyutunda yıllık 46-60 arasında kitap okuyanların ($X=3.65$) yıllık 1-15 arasında kitap okuyanlara ($X=3.44$), yıllık 101 ve üzeri kitap okuyanların ($X=3.81$) yıllık 1-15

arasında kitap okuyanlara ($X=3.44$), yıllık 6-15 arasında kitap okuyanlara ($X=3.61$), ve yıllık 61-75 arasında okuyanlara ($X=3.38$) göre daha yüksektir ($F=4.49$, $p<0.05$). Kişiler arası etkileşim, uyumluluk, stres yönetimi, genel ruh durumu ve Bar-On duygusal ölçeğinin geneli ile yıllık okunan kitap arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 8: Kişilerarası iletişim yetkinliği ile duygusal zekâ arasındaki ilişki

	1İ	2İ	3İ	4İ	5İ	1D	2D	3D	4D	5D	6D
1İ	1										
2İ	0.358**	1									
3İ	0.219**	0.228**	1								
4İ	0.075	0.064	0.170**	1							
5İ	0.712**	0.712**	0.624**	0.429**	1						
1D	0.517**	0.490**	0.484**	0.321**	0.728**	1					
2D	-0.020	-0.029	-0.047	-0.005	-0.041	0.000	1				
3D	0.075	0.000	-0.007	-0.078	0.007	-0.020	0.228**	1			
4D	0.089	0.022	0.064	0.017	0.079	0.147*	-0.026	0.199**	1		
5D	0.038	0.015	0.059	0.049	0.060	0.078	0.002	0.010	0.097	1	
6D	0.298**	0.212**	0.232**	0.119*	0.351**	0.495**	0.457**	0.641**	0.561**	0.350**	1

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Tablo 8’de duygusal zekâ düzeyi ile kişilerarası iletişim yetkinliği arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 8’e göre dinleme becerisi ile sosyal rahatlık becerisi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki vardır ($r=0.358$, $p<0.01$). Dinleme becerisi ile empati becerisi arasında pozitif yönlü orta kuvvetli bir ilişki vardır ($r=.219$, $p<0.01$). Dinleme becerisi ile ifade becerisi arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>0.05$). Dinleme becerisi ile kişilerarası iletişim yetkinliğinin geneli arasında pozitif yönlü yüksek kuvvetli bir ilişki vardır ($r=0.712$, $p<0.01$). Sosyal rahatlık becerisi ile empati becerisi arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.228$, $p<0.01$). Sosyal rahatlık becerisi ile ifade becerisi arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>0.01$). Sosyal rahatlık becerisi ile KİYE geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.712$, $p<0.01$). Empati becerisi ile ifade becerisi arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.170$, $p<0.01$). Empati becerisi ile KİYE geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.628$, $p<0.01$). İfade becerisi ile KİYE geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.429$, $p<0.01$). Kişisel beceriler ile dinleme becerisi arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.517$, $p<0.01$). Kişisel beceriler ile sosyal rahatlık becerisi arasında anlamlı ilişki vardır ($r=0.490$, $p<0.01$). Kişisel beceriler ile empati becerisi arasında anlamlı ilişki vardır ($r=0.484$, $p<0.01$). Kişisel beceriler ile ifade becerisi arasında anlamlı ilişki vardır ($r=0.321$, $p<0.01$). Kişisel beceriler ile KİYE geneli arasında anlamlı ilişki vardır ($r=0.728$, $p<0.01$).

Uyumluluk alt boyutu ile kişiler arası etkileşim arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.228$, $p<0.01$). Stres yönetimi ile uyumluluk alt boyutu arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.199$, $p<0.01$). Dinleme becerisi alt boyutu ile Bar-On geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.298$, $p<0.01$). Sosyal rahatlık alt boyutu ile Bar-On geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.212$, $p<0.01$). Empati alt boyutu ile Bar-On geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.232$, $p<0.01$). İfade becerisi alt boyutu ile Bar-On geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.119$, $p<0.01$). KİYE geneli ile Bar-On geneli arasında pozitif yönlü ilişki vardır ($r=0.351$, $p<0.01$).

Bar-On geneli ile kişisel beceriler alt boyutu arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.495$, $p<0.01$). Bar-On geneli ile kişiler arası etkileşim alt boyutu arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.457$, $p<0.01$). Bar-On geneli ile uyumluluk alt boyutu arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.641$), $p<0.01$).

Bar-On geneli ile stres yönetimi alt boyutu arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.561$, $p<0.01$). Bar-On geneli ile genel ruh durumu alt boyutu arasında pozitif ilişki vardır ($r=0.350$, $p<0.01$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre kadınların genel iletişim yetkinlikleri ile alt boyutlar olan dinleme ve sosyal rahatlıkta kadınlar lehine anlamlı fark vardır. Duygusal zekâ ile cinsiyet arasında genel olarak anlamlı ilişki yokken sadece uyumluluk alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı fark belirlenmiştir. Sevindik vd. (2012) araştırmasına göre kadınların duygusal zekâ düzeyleri erkeklerin duygusal zekâ düzeylerinden yüksektir. Mevcut araştırmadaki alt boyut ile paralel sonuçlar elde edilmesi sonraki çalışmalarda bu durumun gerekçelerinin ortaya konulmasına yönelik dayanak oluşturabilir. Akyol (2019) tarafından yapılan araştırmaya göre erkeklerin iletişim becerileri kadınların iletişim becerilerinden daha yüksektir. Alparslan vd. (2013) araştırmasına göre cinsiyet ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki yoktur. Milli ve Yağcı'nın (2017) araştırmasına göre ise kadın öğretmen adaylarının iletişim becerileri erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Benzer bir şekilde Özgür, Akgün ve Gündüz (2014) öğretmen adayları üzerine araştırma yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre kadınların iletişim becerileri erkeklerin iletişim becerilerinden daha yüksektir. Araştırmalar bütün olarak göz önünde bulundurulduğunda cinsiyete göre farklılaşma olan çalışmalar olduğu gibi farklılaşmanın olmadığı çalışmalar da vardır. Bu araştırmalar arasındaki farklı sonuçların araştırmalardaki örneklem grupları, ölçme araçlarının çeşitliliği gibi durumlardan kaynaklı olabileceği belirtilebilir. Kadın öğretmenlerin iletişim becerilerinin erkek öğretmenlerin iletişim becerilerinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar göz önünde bulundurularak hizmet içi eğitimlerin verilmesi sağlanabilir. Genel olarak yıllık 46-60 aralığında kitap okuyanların kişilerarası iletişim yetkinlikleri yıllık 1-15 arasında okuyanlardan daha yüksektir. Kişilerarası iletişim yetkinliğinin alt boyutlarında da genel olarak kitap okuma sayısı arttıkça iletişim yetkinlikleri artmaktadır. Akan ve Günek'e (2021) göre kitap okuma ile iletişim becerileri arasında doğrudan ilişki vardır. Mevcut araştırmada da iletişim becerileri ile kitap okuma düzeyleri arasında doğrudan ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Yıllık 46-60 arasında kitap okuyanların duygusal zekâ düzeyleri yıllık 1-15 arasında okuyanlara; yıllık 101 ve üzeri kitap okuyanların yıllık 1-15, 6-15 ve 61-75 arasında okuyanlara göre daha yüksektir. Yani öğretmenlerin kitap okuma oranları arttıkça duygusal zekâ düzeylerinde de ilerleme olmaktadır. Oldukça dikkat çekici olan bu sonuçlardan hareketle öğretmenlerin kitap okumalarına yönelik teşvik edici çalışmalar yürütülebilir. Böylece birer lider rolünde olan öğretmenler bilgi, birikim ve kültürel anlamda gelişim kaydederken eğitimin daha nitelikli hâle gelmesini de sağlayabilirler. Öğrencilere daha faydalı olabilirler, Türkçenin inceliklerini daha iyi şekilde keşfedebilirler olanağına sahip olabilirler. Nitekim Karatekin, Sönmez ve Kuş (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre ortaokul öğrencilerinin kitap okuma düzeyleri arttıkça iletişim becerileri de artmaktadır. Öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki etkileri dikkate alındığında benzer başarıların genellenebilmesi için öğretmenlerin bu konuda duyarlılık geliştirmelerini sağlayacak çalışmalarla desteklenmesi önemlidir. Araştırma sonuçları arasında dikkat çeken noktalardan biri de Türkçe öğretmenlerinin kıdem yılı yükseldikçe duygusal zekâ düzeylerinde düşüşün gözlenmesidir. Buna göre 1-5 ve 6-10 yıllık deneyimi olanların duygusal zekâ düzeyleri 11-15 arasında deneyimi olanlara göre daha yüksektir. Oysa Kabar (2017) tarafından yapılan araştırmaya göre öğretmenlerin duygusal zekâ durumları ile kıdemleri arasında anlamlı ilişki yoktur. Güvenç (2012) ise öğretmenlerin duygusal zekâ ile kıdemleri arasında anlamlı ilişki olduğunu belirlemiştir. Kıdemi yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duygusal zekâ düzeylerinin daha yüksek

olduğu belirlenmiştir. Mevcut araştırmanın aksine sonuçların ortaya konulmuş olması örneklem gruplarının farklı olması, çalışmaların farklı zaman dilimlerinde yürütülmüş olması, öğretmenlerin farklı branşlarda eğitim veriyor olmaları sonuçları etkileyebilir. Bu çalışmada söz konusu olan Türkçe öğretmenlerdir. Türkçe öğretmenleri sadece birer eğitimci değil aynı zamanda millî ve kültürel dokuyu topluma yayan, toplumun millî duyarlılıklarını daha etkin şekilde yansıtabilen öğretmenlerdir. Bu nedenle dil öğretimini gerçekleştirirken duygusal anlamda çocukların topluma yönelik aidiyet duygularını geliştirmeden de sorumludurlar. Ancak duygusal zekâları gelişen öğretmenler bu sorumluluğun üstesinden gelebilir. Bu nedenle bu alanda eğitim veren bütün öğretmenlerin aynı zamanda duygusal zekâlarının gelişimi için eğitimlerin verilmesi önemlidir. Genel olarak Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâ düzeyleri ile kişilerarası iletişim yetkinlikleri arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde bir ilişki vardır. Avcı'ya (2019) göre kendi duygu durumlarının yanı sıra karşısındaki bireyin de duygularının farkında olan bireylerin iletişim becerileri gelişmiştir. Çünkü bu bireyler iletişim sırasında kendi duygularını yansıtan ifadeleri nerede nasıl kullanabileceklerine dair bilinç geliştirmişlerdir. Bu durum iletişim sürecinin güçlü olmasını sağlayacaktır. Goleman (2011) güçlü bir duygusal beceriye sahip olan bireylerin karşıdaki bireylerin de duygularını yönetebilmeyi başarabildikleri için toplumsal düzenin içerisinde olumlu ortamların yani daha sağlam ilişkilerin gelişmesinde önemli roller üstlendiklerini ifade etmektedir. Bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda Türkçe öğretmenlerinin duygusal zekâları ile iletişim becerilerinin birbiri ile ilişkili olması öğrencilerine karşı olan tutumlarını da belirleyecektir. Yapılacak yeni çalışmalardan Türkçe öğretmenlerinin iletişim becerileri ile problem çözme becerileri, stresi yönetme becerileri gibi öğretmenlikte önemli yere sahip olan diğer beceriler arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir. Ayrıca öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleri ile öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir. Böylece öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik veriler elde edilebilir. Benzer şekilde öğretmenlerin kişiler arası iletişim yetkinlikleri ile öğrencilerin kişiler arası iletişim yetkinlikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

Kaynaklar

- Acar, F. T. (2001). *Duygusal zekâ yeteneklerinin göreve yönelik ve insana yönelik liderlik davranışları ile ilişkisi: Banka şube müdürleri üzerine bir alan araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akan, Y. & Günek, A. (2021). Üniversite öğrencilerinin iletişim ve problem çözme beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 44-52.
- Akyol, P. (2019). Farklı fakültelerdeki öğrencilerin iletişim becerilerinin karşılaştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3), 71-77.
- Alparslan, Ş., Görmüş, S. & Gülfiz, E. (2013). İşletme bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin cinsiyet rolleri bağlamında incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 109-128.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Baltaş, Z. (2006). *İnsanın dünyasını aydınlatan ve işine yansıyan ışık duygusal zeka*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, (8), 13-25.

- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cherniss C. (2002). Emotional intelligence and good Community. *American Journal of Community Psychology*, 30(1): 1-11.
- Çıkrıkçı, Ö. & Çinpolat, E. (2021). Kişilerarası iletişim yetkinliği envanterinin (KİYE) Türkçeye uyarlanması. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 7(2), 757-775.
- Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F. & Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ve iletişimci biçimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 295-311.
- Demir, C., & Yapıcı, M. (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 177-192.
- Demir, T. (2010). Konuşma eğitiminde benmerkezci konuşmaya yönelik bir deneme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 415-430.
- Dewey, J. (1916). *School and society: An introduction to the philosophy of education*. Michigan: Macmillan.
- Durukan, E., & Maden, S. (2010). Kavram haritaları ile not tutmanın ilköğretim öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisi üzerine etkisi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 63-70.
- Elkatmış, M. & Ünal, E. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim beceri düzeylerine yönelik bir çalışma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 107-122.
- Ergin, H. (2004). Okul öncesi dönem çocukları için iletişim becerileri ölçeklerinin geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışması. *HAYEF Journal of Education*, 1(2), 181-199.
- Gemalmaz, E. (2010). *Türkçenin derin yapısı*. Ankara: Belen Yayıncılık.
- Goleman, D. (1999). *Duygusal zekâ: Neden IQ'dan daha önemlidir?* (Çev. B.S. Yüksel). İstanbul: Varlık.
- Goleman, D. (2007). *Social intelligence*. New York: Random House.
- Goleman, D. (2011). The brain and emotional intelligence: New insights. *Regional Business*, 94.
- Gündüz, O. & Şimşek, T. (2014). *Uygulamalı konuşma eğitimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güvenç, Z. (2012). *Sınıf öğretmenlerinin duygusal zekâları ile yansıtıcı düşünme becerileri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Huang, Y. C. Lin, S. H. (2018). An inventory for assessing interpersonal communication competence of college students. *British Journal of Guidance & Counselling*, 46(4), 385-401.
- Kabar, M. (2017). *Lise öğretmenlerinin işe bağlılık düzeyleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Karatekin, K., Sönmez, Ö. F., & Kuş, Z. (2012). İlköğretim öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 1695-1708.

- Koçyiğit, M. (2016). *Etkili iletişim ve duygusal zekâ*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Korkut F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149.
- Köse, A. ve Yılmaz, Y. (2011). Öğretmen adaylarının okuma tutumlarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *1. Uluslararası Türkçe Eğitimi Öğrenci Kongresi Bildirileri*. Gazi Üniversitesi, 29-30 Eylül 2011, Ankara, s. 186-195.
- Kuzu, A. (2008). *Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin eşdeğer öğrenim gören öğrencilerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce: Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Mert, O. (2002). *Kutadgu Bilig’de hâl kategorisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Milli, M. S. & Yağcı, U. (2017). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 286-298.
- Monette, D. R., Sullivan, T. J. & De Jong, C. R. (1990). *Applied social research*. New York: Harcourt Broce Jovanovich.
- Mumcuoğlu Ö. (2002). *Bar-On duygusal zekâ testinin Türkçe dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nazik, M. H., & Bayazıt, A. (2004). *İlköğretimlerde tüketici ve aile bilimleri eğitiminin önemi. XII. eğitim bilimleri kongresi bildirileri*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayını.
- Ocak, G. & Erşen, Z. B. (2015). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 1-99.
- Oya T., Manola E. & Greenwood J. (2004). The infulence of personality and anxiety on the oral performance of Japanese speakers of English, *Applied Cognitive Psychology*, 18, 841-855.
- ÖYEGM, MEB (2006). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. *Electronic Journal*, 15.
- Şahin Akgün Z. & Özdemir Kardaş F. (2015). Hemşirelerin iletişim ve empati beceri düzeylerinin belirlenmesi, *JAREN*, 1(1), 1-7.
- Sevindik, F., Uncu, F., & Dağ, D. G. (2012). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 26(1), 21-26.
- Shapiro, L. E. (2002). *Yüksek EQ’lu bir çocuk yetiştirmek* (Çev. Ü. Kartal). İstanbul: Varlık.
- Sternberg, R. J. (1997). The concept of intelligence and its role in lifelong learning and success, *American Psychology*, 52(10), 1030-1037.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 63-82
- Uğurlu, C. T. (2013). Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevmeye düzeyleri üzerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 51-61.
- Uzunsakal, E., & Yıldız, D. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28.
- Zillioğlu, M. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Extended Abstract

Teachers' qualifications in the educational process, their command of the environment, and their interest in teaching content affect the success of students. For this reason, successful teachers who have adopted the teaching principles targeted by the country affect the success of students (MEB, 2006; Üstüner, 2004). Especially Turkish teachers have more important duties in this regard (Demir, Yapıcı, 2007). Because they are experienced in communicating with students. These teachers communicate with students by considering their individual differences (Koçyiğit, 2016). Thus, students have the opportunity to develop in line with their individual differences (Dewey, 1916). These individual characteristics, on the other hand, determine the language used by the individual against the situations he encounters in society and his communication with people (Elkatmış & Ünal, 2014; Demir, 2010). In this process, the individual learns both to express himself and to know the people around him, and to use the ways of communicating effectively in the social order (Gündüz, Şimşek, 2014; Nazik & Bayazıt, 2004). The human relations of individuals who can manage their own emotions in coordination with their thoughts are strengthened (Goleman, 2007). According to Bar-On (2006), emotional intelligence is all personal, emotional and social skills. In addition, individuals with improved emotional intelligence show stronger resistance to external pressures. Internal management skills are stronger (Bar-On, 2006). No study has been found to determine the relationship between the emotional intelligence levels of Turkish teachers and their communication skills. It is important to determine these characteristics of Turkish teachers, who have an important role in education, and to plan their education accordingly. Considering this situation, it was decided to determine the relationship between the communication skills of Turkish teachers and their emotional intelligence levels.

The research is based on the relational screening model of the quantitative research method. In the relational screening model, it is aimed to determine the changes between more than one variable and their degree (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2018; Karasar, 2016).

The sample group in the research is 284 Turkish teachers working in the Ministry of National Education (MEB) in 2021-2022.

Personal information form, interpersonal communication competence inventory and Bar-On emotional intelligence scale were used in the research.

Yıldız Technical University Institute of Social Sciences was applied to obtain ethics committee approval. The ethics committee meeting for the study was held on 02.05.2022, and the study was allowed with the number 2022.05. The data were analyzed with SPSS 22. Package program.

According to the results of the research, women's communication compatibility and emotional intelligence levels are higher than men. As the years of seniority of the participants increase, their communication skills decrease. In general, there is a positive relationship between communication skills and emotional intelligence levels. The number of books they read annually affects their communication skills and emotional intelligence levels. As the number of books read increases, communication skills and emotional intelligence levels increase.

While there was no significant relationship between emotional intelligence and gender in general, a significant difference was found in favor of women only in the sub-dimension of compatibility. According to the research conducted by Akyol, men's communication skills are higher than women's communication skills (Akyol, 2019). According to the research of Alparslan, Gülfiz, and Görmüş (2013), there is no significant relationship between gender and communication skills. According to Milli and Yağcı's (2017) research, female teacher candidates have higher communication skills than male teacher candidates. Similarly, Özgür, Akgün, and Gündüz (2014) conducted research on teacher candidates. According to the results of the research, women's communication skills are higher than men's communication skills. Considering the studies as a whole, there are studies that show differentiation according to gender, and there are also studies that do not differ. It can be stated that the different results between these studies may be due to the sample groups in the studies and the diversity of the measurement tools.

Interpersonal communication journeys of those who read in the range of 46-60 per year are higher than those who read between 1-15 per year. In the sub-dimensions of interpersonal communication competence, the communication dimensions with limited number of reading books increase. According to Akan and Günek (2021), there is a direct relationship between reading and communication skills. According to the research of Saracaloğlu, Yenice, Karasakaloğlu (2009), their interest in reading is moderate. In the

current environment, there is a direct relationship between communication skills and reading departments. According to the emotional intelligence of those who read 46-60 books a year, those who read 1-15 books annually; Those who read 101 or more books per year are higher than those who read 1-15, 6-15 and 61-75 per year.

In general, there is a high level of positive orientation relationship between the emotional intelligence of the Turkish sign and the ways of interpersonal communication. According to Avcı (2019), communication skills of individuals who are aware of leaving other countries as well as their own emotional states have improved. Because these children have developed an awareness of where and how they can use their own perceptive expressions during communication. This is to ensure that communication is strong. Goleman (2011) states that individuals with strong emotional skills assume important roles in the development of positive environments, that is, more solid goals, in the social order, as they are able to manage their brains in the opposite groups. Considering these features, the existence of Turkish teachers with each other, which enables them to communicate with their emotional intelligence, will also determine their attitudes towards their students. Teaching can be carried out in order to direct the narration among the other lessons that have a great place in other teaching, such as communication skills of Turkish teaching, problem solving techniques, and methods of managing stress. A study can be conducted with teachers to measure the explanation between these skills in the classes they teach.